

A group of young women are shown in a warm embrace, laughing joyfully. They are wearing winter jackets in shades of green and blue, and beanies. The background shows a modern building with large glass windows and some trees, suggesting an outdoor setting at dusk or dawn.

Vaikuttaa hyvältä!

Vaikuttavuus yrityksen valttikorttina:
Miten tuotetaan hyvinvointia vaikuttavasti ja tuloksellisesti?

Aamupäiväseminaari 31.8.2016

Vaikuttaa hyvältä -seminaari 31.8.2016

#vaikuttavuus

- 9.00 Ketä meitä täällä on?
- Mitä on vaikuttavuusinvestoiminen ja tulosten ostaminen? / **Sari Rautio**, Sitra
- Innovatiiviset hankinnat ja vaikuttavuus / **Jussi Pyykkönen**, hankintakonsultti, Hansel
- Vaikuttavuus yrityksen kilpailuetuna - mitä ostaja haluaa? / **Kari Hakari**, kehittämisjohtaja, Tampereen kaupunki
- Kommenttipuheenvuoro / **Anssi Kujala**, varatoimitusjohtaja, Suomen Yrittäjät
- Suuntamerkit jatkoon / Sitra
- 12.00 Tilaisuus päättyy
- Joka välissä keskustelua, pohdintaa, ihmettelyä!

Mitä on vaikuttavuus?

- ”Vaikuttavuutta kannattaa yrittää mitata, vaikka tiedämmeekin, ettei lopputulos tule olemaan täydellinen. Ehkä lopulliseen tavoitteeseen ei koskaan päästä, epävarmuutta jää. Mutta mittaaminen siinä määrin kuin se on käytännössä ja taloudellisesti järkevää, syventää kuitenkin ymmärrystä tutkitusta aiheesta ja sen syy–seuraussuhteista”

- Vaikuttavuusajattelu perustuu logiikkaketjuun, IOOI: Input, Output, Outcome, Impact

Mitä on vaikuttavuusinvestoiminen?

Vaikuttavuusinvestoimisessa (*engl. Impact investing*) tavoitellaan tuoton lisäksi myönteisiä ja mitattavia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Sijoittajalle se on mahdollisuus laajentaa näkökulmaa perinteisestä tuotto-riski-tarkastelusta mitattavissa olevan yhteiskunnallisen hyödyn tavoitteluun. Käsitteen alle mahtuu monenlaisia instrumentteja lainoista oman pääoman ehtoiisiin sijoituksiin.

Olennaista on, että

- 1) investointi kohdistuu toimintaan, jonka tarkoituksena on lisätä yhteiskunnallista hyvää
- 2) investoinnille asetetaan selkeät vaikuttavuustavoitteet, joiden toteutumista mitataan
- 3) investoinnille asetetaan taloudelliset tuottotavoitteet

Sitra ja vaikuttavuusinvestoiminen

- Yksi Sitran avainalueista 1.5.2014 - 31.12.2016
- Painopisteenä hyvinvoinnin edistäminen (laajasti ymmärrettynä)
- Tavoitteena
 - 1) rakentaa Suomeen **vaikuttavuusinvestoimisen ekosysteemi** yhdessä eri toimijoiden kanssa
 - 2) kokeilla uutta sijoitus-, rahoitus- ja yhteistyömallia käytännössä
 - toimintaympäristö- ja markkinaselvitykset
 - käsitelmääritys
 - mallintamisen ja mittaamisen kehittäminen
 - vaikuttavuusinvestoimisrahasto
 - Social Impact Bond (SIB) -pilotit
 - yhteiskunnallinen markkinointi

Miksi vaikuttavuusinvestoimisessa on järkeä?

Julkisen talouden tasapainottaminen vaatii uusia rahoitus- ja toimintamalleja.

Hyvinvointiongelmien ovat mittavia ja kalliita. Ehkäisevään toimintaan ei riitä varoja, vaikka se tulisi usein edullisemmaksi.

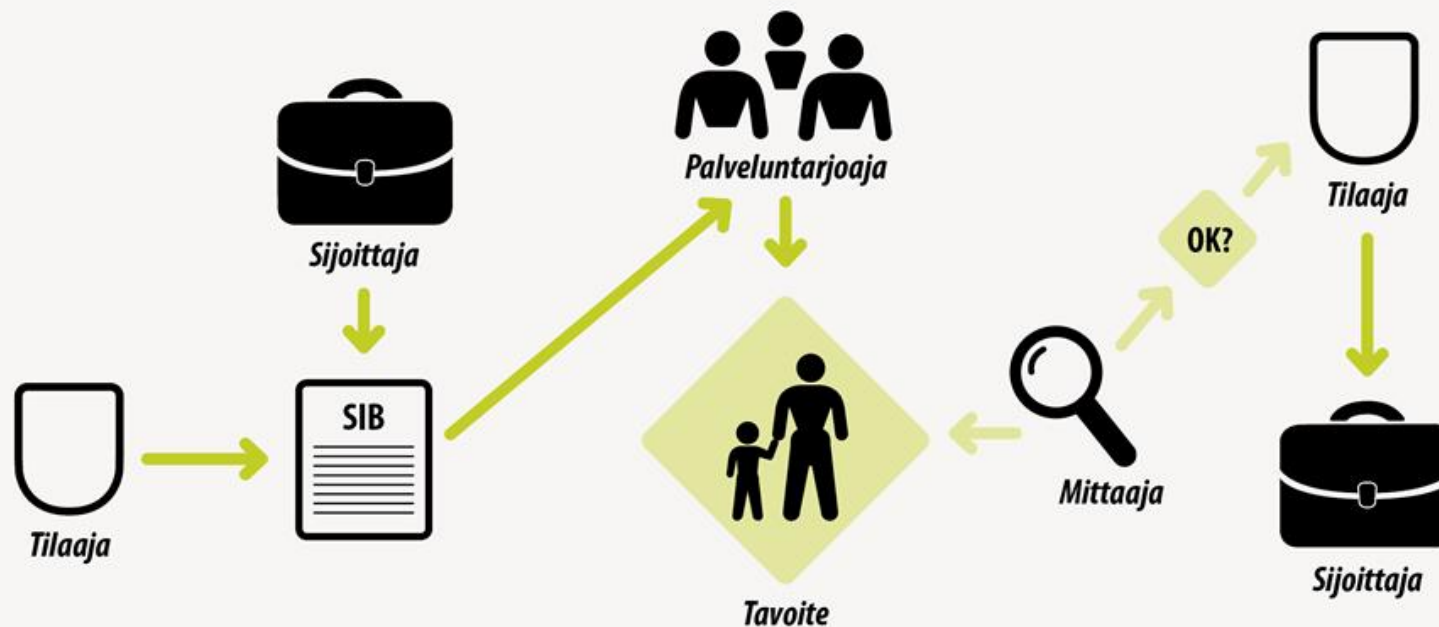
Systemaattinen tuloksellisuuden seuranta auttaa suuntaamaan niukat resurssit parhaisiin ratkaisuihin.

Julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin tiiviimmästä yhteistyöstä hyötyvät kaikki osapuolet.

Vaikuttavuusinvestoiminen käytännössä

Yksi vaikuttavuusinvestoimisen toteutusmuoto on *Social Impact Bond (SIB)* eli tulosperusteinen rahoitussopimus. Siinä sijoittaja kantaa kokonaan hankkeen taloudellisen riskin ja julkinen sektori maksaa vain tuloksista. Sijoituksin kerätyt varat käytetään asetetun tavoitteen edistämiseen.

1 Kunta havaitsee ongelman tai tarpeen, jonka ratkaisulle asetetaan tavoitteet.

2 Kunta määrittelee yhdessä palveluntarjoajan kanssa toimet ongelman ehkäisemiseksi.

3 Sijoittajat investoivat tarvittavaan toimintaan.

4 Riippumaton taho todentaa, onko asetetut tavoitteet saavutettu.

5 Jos tavoitteet saavutetaan, kunta palauttaa sijoittajalle pääoman ja maksaa sovitun koron. Jos tavoitteita ei saavuteta, kunta ei maksa mitään.

SIB eli tulosperusteinen rahoitussopimus

- Voidaan hyödyntää, kun...
 - **halutaan ostaa tuloksia** – ei "vain" suoritteita tai toimintaa
 - investoinnit ovat hyvin etupainotteisia suhteessa odotettavissa olevaan laadulliseen (esim. hyvinvointi) ja taloudelliseen hyötyyn (**edistävä ja ehkäisevä toiminta**)
 - toiminta liittyy hyvin laajaan (tai suppeaan) väestöryhmään
 - toimintaan liittyy poliittisia näkökulmia tai käytännön riskejä
- Voimakas tulevaisuusorientaatio
- Tuloksellisuuden todentaminen mallintamalla ja mittaamalla

Esimerkkejä monilta osin ehkäistävissä olevista kuluista / vuosi

- Huostaanotettu lapsi jopa noin 130 000 euroa
- Syrjäytynyt nuori noin 20 000 euroa
- Ympäri vuorokautista hoivaa tarvitseva ikääntynyt noin 40 000 euroa

- Alkoholihaitat noin 1 miljardia euroa
- Liikkumattomuus 1-2 miljardia euroa
- Sairauspoissaolot noin 3,4 miljardia
- Tupakointi noin 1,5 miljardia euroa
- Tyypin 2 diabetes noin 1 miljardi euroa

- Yksinäisyys
- Jne.

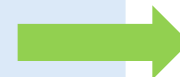
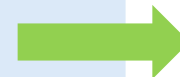
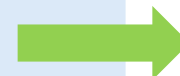
Tulosten ostamisesta

- Tulosten ostaminen edellyttää, että kunta tms. julkisen sektorin organisaatio on määritellyt (yhteistyössä...)
 - väestöryhmän, jonka hyvinvoinnin edistämiseen ko. toimet ensisijassa kohdennetaan
 - mitattavissa olevan hyvinvoinnin (osatekijän) tai sitä määrittävän tekijän tavoitetason tai niissä tapahtuvaksi halutun muutoksen
 - edellä mainitun tuloksen taloudellisen arvon ja sen perusteella maksettavan tulospalkkion enimmäissuuruuden
- hankehallinnoija ja palveluntuottaja(t) määrittelevät ja toteuttavat parhaaksi katsomallaan tavalla käytännön toimet (soveltuvilta osin yhteistyössä kunnan tms. kanssa)

Arvio SIB-hankekokonaisuudesta 8/2016

– syntymässä 3 uutta rahastoa!?

SIB	Tilanne
Työhyvinvoinnin edistäminen julkisella sektorilla	Käynnissä
Maahanmuuttajien nopea työllistyminen (TEM)	Hankehallinnoija-rahastonhoitaja valittu; käynnistynyt virallisesti 1.6.
Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	10 – 40 kuntaa ilmaissut kiinnostuksensa
Ikääntyneiden itsenäisen toimintakyvyn vahvistaminen	3 – 20 kuntaa ilmaissut kiinnostuksensa
Työllistymisen edistäminen	6 – 10 kuntaa ilmaissut kiinnostuksensa

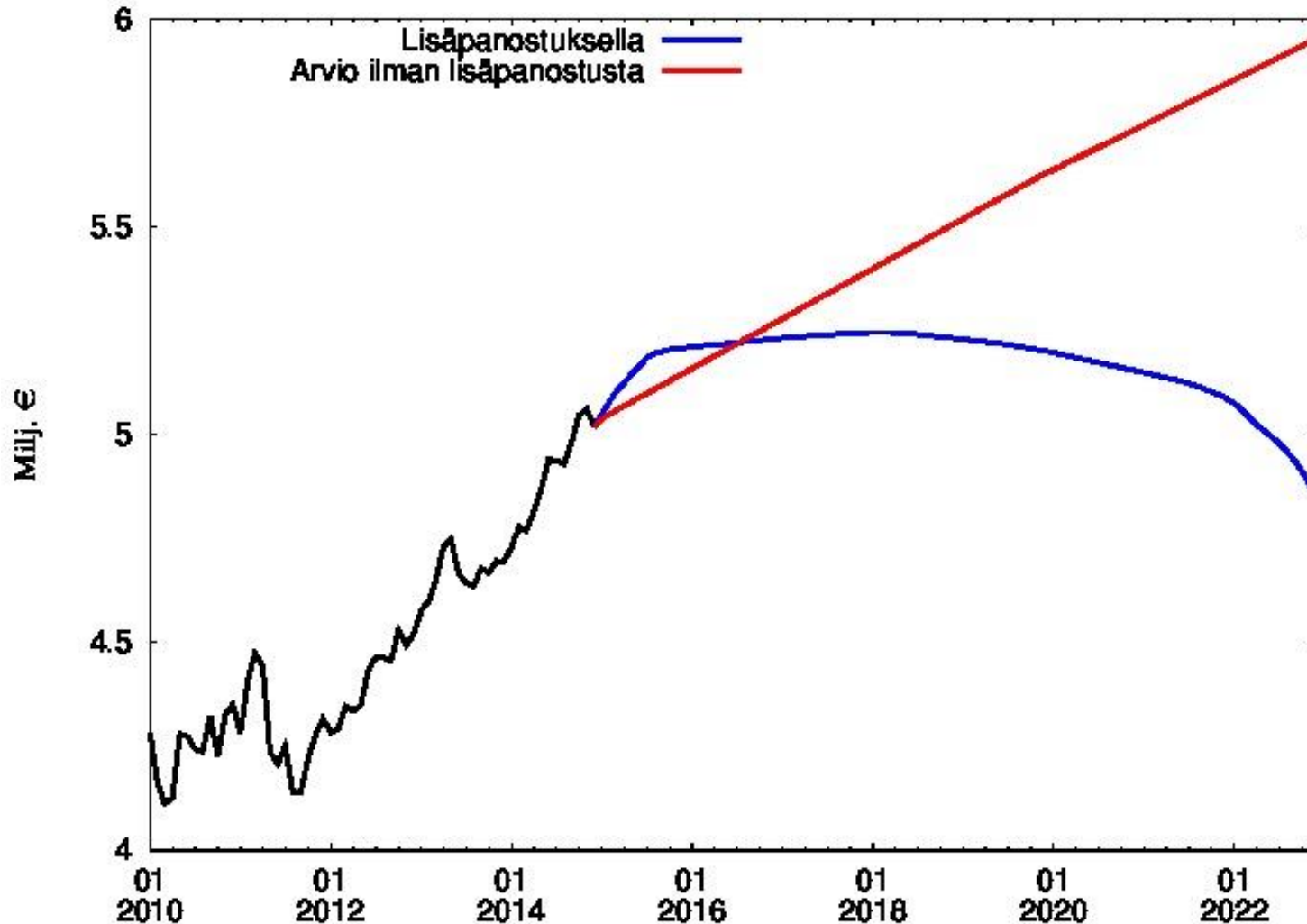
Hankehallinnoijan
kilpailutus
käynnistynyt /
käynnistymässä

SIB-hankkeen lähtökohtana taloudellinen ja toiminnallinen mallinnus (1/2)

- Vaiheet

1. Tarpeen ja väestöryhmän (alustava) määrittely
2. 2 – 5 edellisen vuoden ilmiö- ja kulukehityksen todentaminen ja sen perusteella seuraavien vuosien kehityssuunnan hahmottaminen; vrt. tarpeen taustalla oleva muutos ko. väestöryhmän hyvinvoinnissa
3. Kulukehityksen syiden todentaminen
4. Kulukehityksen syiden taustalla olevien juurisyiden ja sitä ehkäisevien mahdollisuuksien määrittely
5. Haluttujen tulostavoitteiden määrittely (hyvinvointi- ja taloudelliset tavoitteet)
6. Juurisyihin vaikuttamiseksi tarvittavien toimien määrittely (palvelu-/toimintakokonaisuus)
7. Palvelukokonaisuuden toteuttajan/toteuttajien valinta
8. Palvelukokonaisuuden nettototeuttamiskustannusten laskeminen
9. Saavutettavissa olevat hyödyt vs. tarvittava investointi –vertailu
10. Lopullinen päätös SIB-hankkeen käynnistämisestä -> hankesuunnitelma jne.

SIB-hankkeen lähtökohtana taloudellinen ja toiminnallinen mallinnus – kustannusnäkökulma (2/2)

Suomen (ja Pohjoismaiden) 1. SIB edistää työhyvinvointia: yhteenveto

Mikä Työhyvinvointi-SIB?

- Julkisen sektorin työnantajille tarjottava palvelukokonaisuus, joka auttaa niitä edistämään työhyvinvointia ja esim. vähentämään sairauspoissaoloja

Sopijaosapuolet

- Julkisen sektorin organisaatio (= asiakas) ja *Epique Työhyvinvointi I Ky*–rahasto
- Hankehallinnoija: Epique Oy, yhteiskunnallinen yritys

Palvelun rahoitus ja hinnoittelu

- Palvelu tuotetaan SIB-rahoituksella; asiakas maksaa automaattisesti vain osanottomaksun (15 euroa/työntekijä)
- Tuloperusteisena palvelupalkkiona asiakas maksaa osuuden sairauspoissaolojen vähenemisen ja muun mahdollisen mitattavissa olevan myönteisen kehityksen aikaan saamasta kustannussäästöstä

Palveluntuottajat

- Rahaston alihankkijat: Aino Health Management Oy, Headsted Oy, Tietotaito Group Oy ja Trainers' House Oy

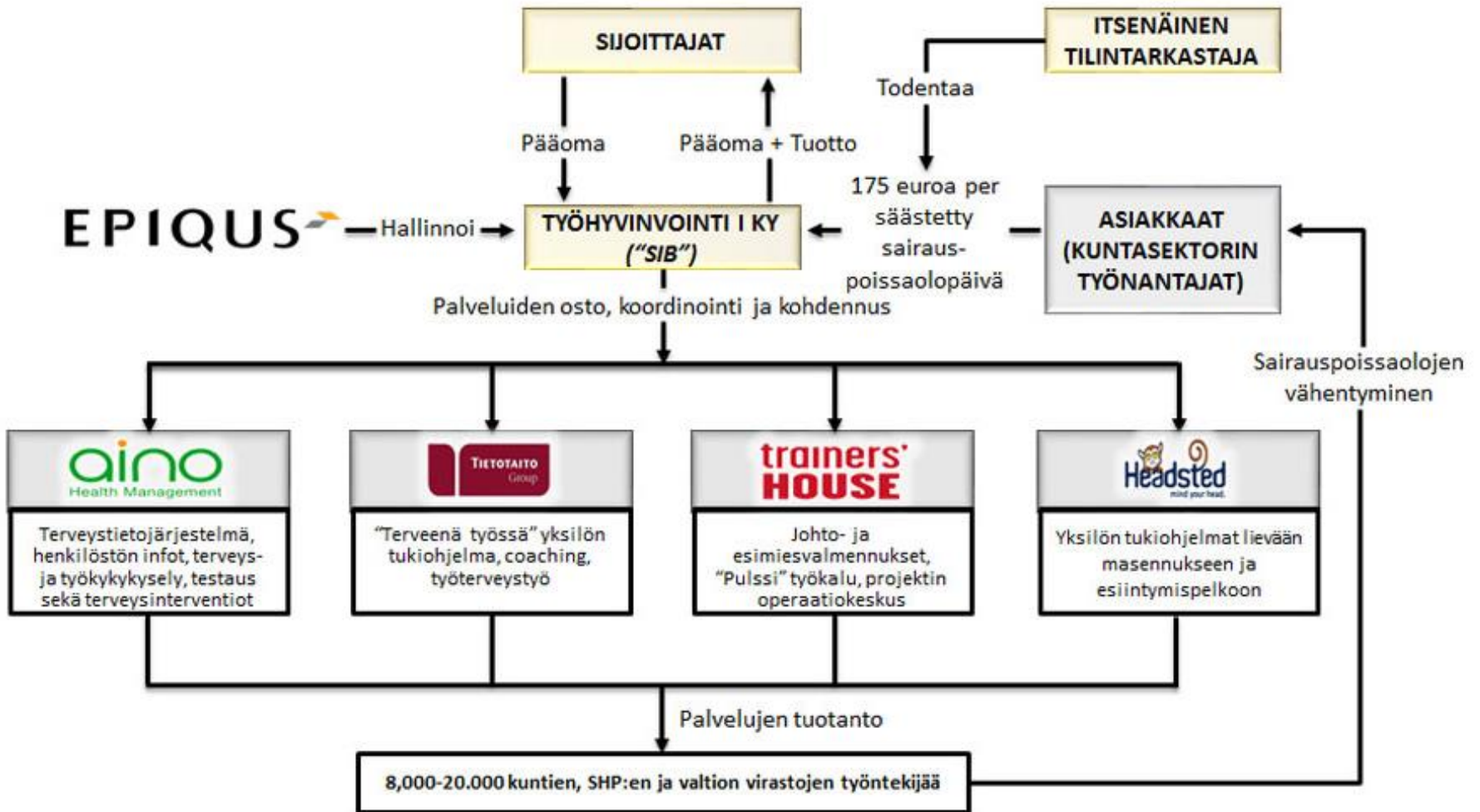
Sopimusten toivottu aikajänne

- 3 vuotta

Palvelukokonaisuus ja -prosessi

Epiqus Työhyvinvointi I Ky

SIB: Maahanmuuttajien nopea työllistyminen

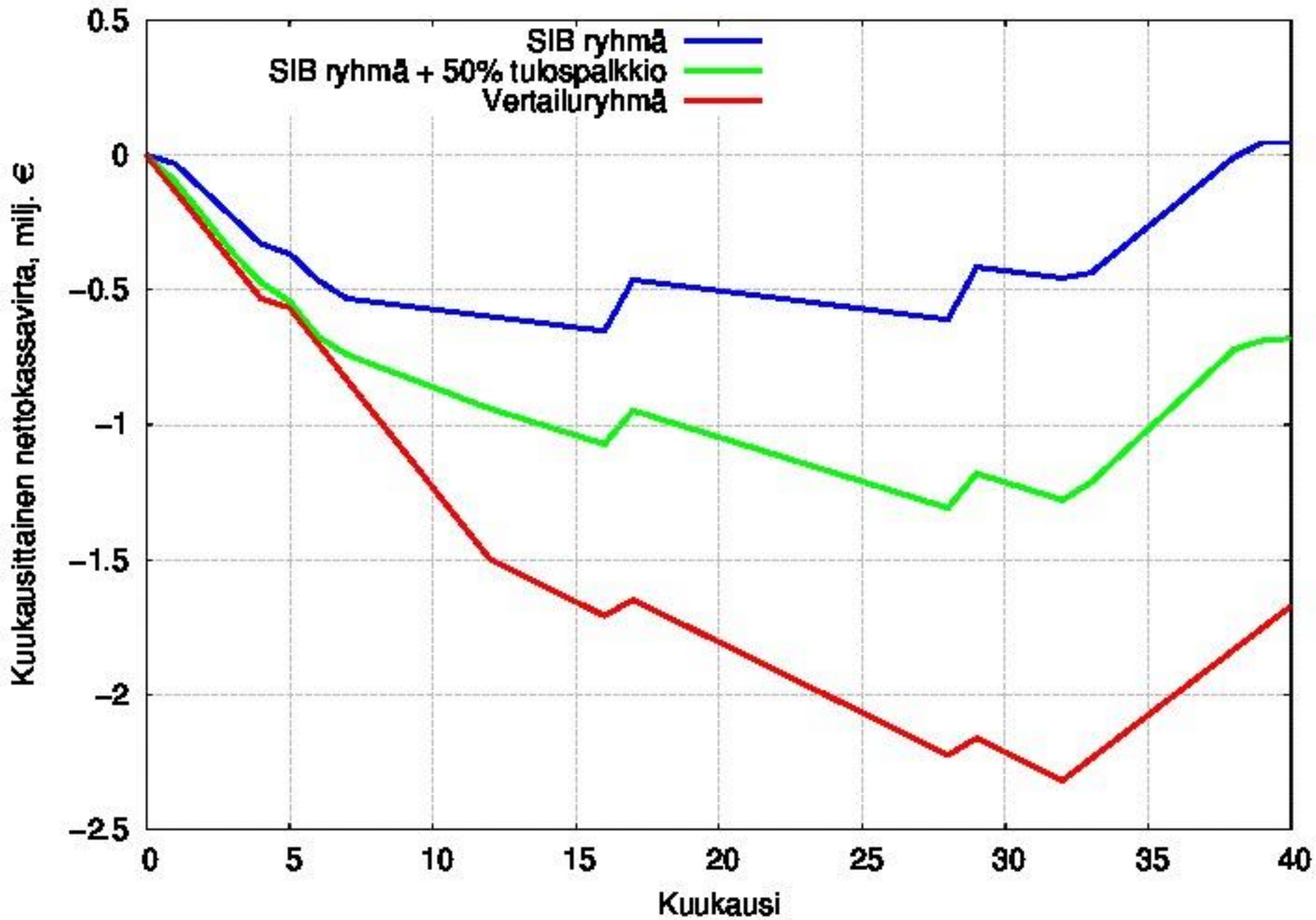
Asiakas/tilaaja: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Tavoitteet

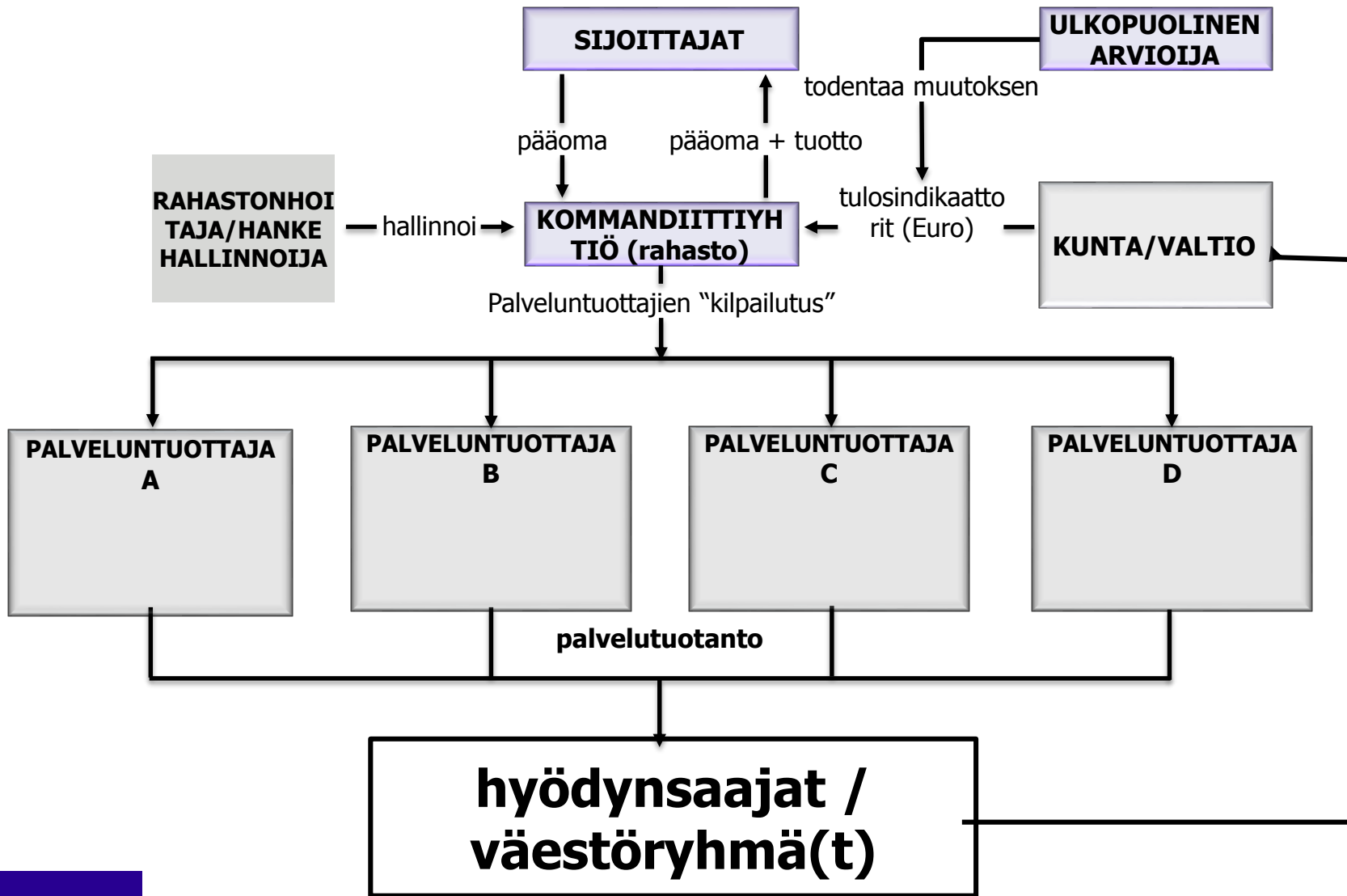
- Nopeuttaa maahanmuuttajien työllistymistä, kokeilla uusia koulutus- ja työllistämismalleja sekä mahdollistaa maahanmuuttajan koulutuksen ja työnteon yhdistäminen joustavalla tavalla

Toteutuksen vaihe

- Kilpailutuksen perusteella valittu hankehallinnoija (Epiqus Oy), joka aloittanut virallisesti 1.6. ja jonka tehtävänä erityisesti
 - hankekokonaisuuden suunnittelu ja hallinnointi
 - hankkeisiin liittyvän rahoitusinstrumentin (sijoitusrahasto) rakentaminen
 - varainkeruu rahastoon ja rahaston hallinnointi
 - tulostavoitteiden mukaisen maahanmuuttajien koulutus- ja työllistämistoiminnan järjestämisen yhteistyössä palveluntuottajien kanssa
 - seuranta, väli- ja loppuraportointi

SIB:n perusrakenne

Vaikuttavuusinvestoimisen eteneminen

Julkinen sektori:

Ostoakatemia sekä Vaikuttavuuden hankintaopas

Sijoittajat:

Opas sijoittajalle

Palveluntuottajat:

Kiihdyttämöt: kartoitetaan yhteistyötä

Vaikuttavuuskiihdyttämö + Casetarinat

Järjestökiihdyttämö

Koulutusyhteistyö

Vaikuttavuusinvestoimisen kansallinen ohjausryhmä

Valtiovarainministeriö / Ylijohtaja Pentti Pikkarainen, puheenjohtaja

(Sosiaali- ja terveysministeriö / ylijohtaja Veli-Mikko Niemi)

LähiTapiola Varainhoito Oy / toimitusjohtaja Tom Liljeström, varapuheenjohtaja

(Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen / johtaja Esko Torsti)

FIM Oyj / toimitusjohtaja Teri Heilala

(Taaleritehtaan varainhoito Oy / salkunhoitaja Heikki Nystedt)

Finland's Sustainable Investment Forum / hallituksen jäsen
Riikka Sievänen

(Finnish Business Angels Network / puheenjohtaja Jaakko Salminen)

Me-säätiö / toimitusjohtaja Ulla Nord

(Koneen Säätiö / hallituksen varapuheenjohtaja Ilona Herlin)

Keskuskauppakamari / toimitusjohtaja Risto E.J. Penttilä
(Arvo-liitto / toimitusjohtaja Kimmo Lipponen)

Kuntaliitto / erityisasiantuntija Jari Vaine

(Työ- ja elinkeinoministeriö / teollisuusneuvos Jussi Toppila)

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry / pääsihteeri Vertti Kiukas

(Valo ry / pääsihteeri Teemu Japisson)

Valtioneuvoston kanslia / ohjelmaneuvos Sirpa Kekkonen

(Valtioneuvoston kanslia / neuvotteleva virkamies Taina Kulmala)

VATT / ylijohtaja Anni Huhtala

(Aalto-yliopisto / professori Otto Toivanen)

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra / johtaja Timo Lindholm

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra / avainalueen
vetäjä Mika Pyykkö, sihteeri

Rakennamme huomisen menestyvää Suomea

sitra.fi

 [Facebook.com/SitraFund](https://www.facebook.com/SitraFund)

 [@SitraFund](https://twitter.com/SitraFund)